

Tájékoztató az EU-Mercosur partnerségi megállapodás ideiglenes bevezetéséről

Az Európai Unió tagállamai és a Mercosur országok közötti külkereskedelem során alkalmazható kedvezményes kereskedelmi szabályokról Kalácska Csaba vámtanácsadó a vámszakterület kamara által felkért szakértője adott rövid összefoglalót.

Ideiglenes hatályba lépett 2026. május 1-jével az Európai Unió és a Mercosur-államok közötti szabadkereskedelmi egyezmény kereskedelmi megállapodása. A múlt hónapban közzétett tájékoztatóban a megállapodás létrejöttének általános ismertetése történt meg, a mostani tájékoztató a megállapodás fő elemeinek első részét tartalmazza.

Az Európai Unió 2024. december 6-án politikai megállapodásra jutott a Mercosurral (Dél-amerikai Közös Piac, tagjai Argentína, Brazília, Paraguay, Uruguay) egy olyan átfogó partnerségi megállapodás megkötéséről, amely két részből áll: egyrészt a politikai együttműködésről, másrészt pedig a kereskedelmi és beruházási kooperációról.

A megállapodás fő elemei

Árukereskedelem

A fő célkitűzés a vámok fokozatos eltörlése vagy csökkentése. Teljes körű végrehajtását követően a megállapodás megszünteti a Mercosurba irányuló uniós export 91%-ára és az EU-ba irányuló Mercosur-export 92%-ára kivetett vámokat.

A Mercosur teljes mértékben eltörli a vámokat a legtöbb kulcsfontosságú uniós érdeket képviselő ipari termék esetében, míg az EU tíz év alatt fokozatosan megszünteti az összes ipari termékre kivetett vámokat. A mezőgazdaságban a Mercosur fokozatosan liberalizálja az agrár-élelmiszeripari vámsorok 93%-át, míg az EU liberalizálja a mezőgazdasági behozatal 82%-át, és vámkontingensek révén korlátozott hozzáférést biztosít a fennmaradó termékek számára.

A megállapodás az exportkorlátozásokkal is foglalkozik. A kulcsfontosságú nyersanyagokra, például a szójababra vagy a nyersbőrre és irhára kivetett kiviteli vámok csökkennek vagy megszűnnek. Argentína, Uruguay és Paraguay teljes mértékben eltörli az egyes kritikus fontosságú nyersanyagokra kivetett kiviteli vámokat, Brazília pedig részleges eltörlést vagy kötelező felső határértékeket vállal. Ezenkívül a megállapodás tiltja az import- és exportárakra vonatkozó követelményeket és a monopóliumokat.

Származási szabályok

A megállapodás szerinti preferenciális hozzáférés feltétele a származási szabályoknak való megfelelés. Csak az EU-ból vagy a Mercosurból származó áruk részesülnek tarifális preferenciákban. A megállapodás az exportóri öntanúsításon alapuló modern szabályokat

vezet be, beleértve az uniós regisztrált exportóri (REX) rendszer vagy azzal egyenértékű mechanizmusok használatát.

Vámügyi és kereskedelmi könnyítések

A vám- és kereskedelmkönnyítési rendelkezések túlmutatnak a meglévő WTO-kötelezettségvállalásokon, és céljuk a bürokrácia csökkentése, a vámkezelés felgyorsítása és az átláthatóság fokozása. Az intézkedések közé tartozik az eljárások automatizálása, a megerősített vámügyi együttműködés és a végrehajtás rendszeres felülvizsgálata.

A kereskedelem technikai akadályai

A kereskedelmi szabályok technikai akadályainak célja a szükségtelen szabályozási eltérések csökkentése. A megállapodás előmozdítja a nemzetközi szabványokhoz való nagyobb mértékű igazodást, a megfelelőségértékelési eljárások javítását, valamint bizonyos területeken az EU-megfelelőségi vizsgálatok eredményeinek Mercosur általi elfogadását. A jelölésre és címkézésre vonatkozó rendelkezések célja az exportőrök megfelelési költségeinek csökkentése.

Egészségügyi és növény-egészségügyi intézkedések

A megállapodás átfogó rendelkezéseket tartalmaz az egészségügyi és növény-egészségügyi intézkedésekre vonatkozóan. Megerősíti az EU szigorú állat- és növényegészségügyi normáit, amelyek továbbra sem képezhetik alku tárgyát, és megőrzi az EU azon jogát, hogy az elővigyázatosság elve alapján szabályozzon. Minden behozatalnak teljes mértékben meg kell felelnie az uniós behozatali szabályoknak.

Párbeszéd az agrár-élelmiszeripari láncsal kapcsolatos kérdésekről

Az EU és a Mercosur-országok megállapodtak abban, hogy párbeszédet folytatnak a kölcsönös bizalom és megértés megerősítése, valamint az állatjólét, a biotechnológia mezőgazdasági alkalmazásával, az antibiotikum-rezisztencia elleni küzdelemmel, valamint az élelmiszer-biztonsággal, valamint az állat- és növényegészségüggyel kapcsolatos tudományos kérdésekkel kapcsolatos információcsere érdekében.

Kereskedelemvédelem, globális védintézkedések és kétoldalú védintézkedések

A megállapodás megerősíti a WTO-val összeegyeztethető dömpingellenes és kiegyenlítő intézkedések rendelkezésre állását, és kétoldalú biztosítékokat vezet be. A mezőgazdaság esetében egy külön kétoldalú védintézkedési rendelet további védelmet nyújt a hirtelen behozatali hullámokkal szemben, egyértelműen meghatározott kiváltó okokkal, fokozott nyomon követéssel és a preferenciák esetleges, időben korlátozott felfüggesztésével.

Szolgáltatáskereskedelem és letelepedés

A szolgáltatások és a letelepedés terén a Mercosur kötelezettségvállalásokat tesz valamennyi ellátási mód tekintetében, beleértve a beruházások liberalizációját is. A megállapodás javítja a jogbiztonságot, az átláthatóságot és a szabályozási együttműködést olyan területeken, mint a

távközlés, a pénzügyi szolgáltatások és az e-kereskedelem, ugyanakkor kifejezetten kizárja a közszolgáltatások liberalizációját. Az e-kereskedelemben vonatkozó rendelkezések tiltják az indokolatlan akadályokat, biztosítják az elektronikus szerződések jogi érvényességét és fokozzák a fogyasztóvédelmet.

Folyószámla-tranzakciók és tőke mozgások

Az EU és a Mercosur-országok megállapodtak a tőke szabad mozgásáról a közvetlen befektetések céljából, ami magában foglalja az ilyen tőke felszámolását vagy hazatelepítését is. A felek engedélyezik továbbá a megállapodás hatálya alá tartozó folyószámlaügyletekkel kapcsolatos, szabadon átváltható valutában történő valamennyi fizetést és átutalást.

Kormányzati beszerzések

A megállapodás célja, hogy kölcsönös és megkülönböztetésmentes hozzáférést biztosítson az Európai Unió és a Mercosur közbeszerzési piacaihoz. A megállapodás nemzeti elbánást biztosít a helyben letelepedett beszállítóknak, áruknak és szolgáltatásoknak, megakadályozva a kormányokat abban, hogy a letelepedési kritériumok teljesülése esetén előnyben részesítsék a belföldi szereplőket a külföldi versenytársakkal szemben.

Az uniós gazdasági szereplők számára ez jelentős közbeszerzési lehetőségek megnyitását jelenti a Mercosur piacain, amelyeket hagyományosan a korlátozott átláthatóság és a korlátozott külföldi részvétel jellemez. A kötelezettségvállalások a központi kormányzati szintű beszerzésekre, valamint bizonyos esetekben a központi szint alatti szervekre és közvállalkozásokra terjednek ki. Piaci szempontból ezek a rendelkezések várhatóan javítják a kiszámíthatóságot és a versenysemlegességet az ajánlattételi eljárásokban, különösen az infrastruktúrával, a közlekedéssel, az energiával és a közszolgáltatásokkal kapcsolatos szerződésekben.

A partnerségi megállapodás fő elemeinek második részéről a következő alkalommal adok tájékoztatást.

Kalácska Csaba